

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ASETUS ENERGIIVIRASTON MAKSULLISISTA SUORITTEISTA ANNETUN TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ASETUKSEN MUUTAMISESTA

Esityksen pääasiallinen sisältö ja asian tausta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Energiaviraston maksullisista suoritteista vuosina 2022–2025 annettua työ- ja elinkeinoministeriön asetusta (1217/2022, jäljempänä *maksuasetus*).

Muutosten taustalla on sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 annetun valtioneuvoston asetuksen (178/2022, jäljempänä *jakeluinfratukiasetus*) muutosasetus (525/2024, jäljempänä *jakeluinfratukiasetuksen muutosasetus*).

Jakeluinfratukiasetusta on muutettu vastaamaan niitä muutoksia, jotka on tehty komission asetukseen (EU) 651/2014 (ns. yleinen ryhmäpoikkeus-asetus) komission asetuksella (EU) 2023/1315. Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään reunaehdoista, joita muun muassa jakeluinfratuessa on noudatettava, jos tukea myönnetään ilman ennakkoilmoitusta komissiolle.

Lisäksi jakeluinfratukiasetusta on muutettu EU:n uudistuneiden sähkölatausinfrastruktuuria ja vetytankkausinfrastruktuuria koskevien tavoitteiden vuoksi. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1804 vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta (ns. AFIR-asetus) asetetaan pakolliset kansalliset tavoitteet, jotka koskevat muun muassa raskaille sähkökäyttöisille hyötyajoneuvoille tarkoitettun latausinfrastruktuurin sekä tieliikenneajoneuvojen vetytankkausinfrastruktuurin määrää ja kattavuutta. Jakeluinfratukiasetusta muutettiin niin, että se tukee AFIR-asetuksen tavoitteiden täyttymistä raskaita hyötyajoneuvoja palvelevan sähkö- ja vedyn tankkausinfrastruktuurin osalta. Jakeluinfratukiasetuksen tarjouskilpailumallia muutettiin siten, että latauskenttä- ja vetytankkaushankkeista tuettaisiin vain kustannustehokkaimmat hankkeet, jotka sijaitsevat tiettyjen maksimiamatkojen välein. Tämä välimatkoihin liittyvä vaatimus on jakeluinfratukiasetuksessa uusi. Tuki kohdistuu jatkossa siis AFIR-tavoitteita täyttäviin hankkeisiin, jotka parhaiten tukevat käyttövoimamuutosinvestointeja ja raskaan liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien (muut kuin perinteiset polttoaineet bensiini ja diesel) markkinoiden muodostumista. Näin ollen siis jakeluinfratukiasetuksen muutoksella asetuksen painopiste on siirtynyt henkilöautoista raskaaseen liikenteeseen.

Jakeluinfratukijärjestelmän toiminta-aikana hankekohtaiset tukisummat ovat kasvaneet hankkeiden muuttuessa monimutkaisemmiksi ja kalliimmiksi. Samalla tarjousten määrä

on laskenut sadoista kymmeneen, jolloin tarjouskilpailun valmistelusta ja ratkaisusta aiheutuvat kustannukset jakautuvat yhä pienemmälle määrälle hankkeita. Samanlaisen kehityssuunnan arvioidaan jatkuvan nyt päivitetyn jakeluinfratukiasetuksen myötä.

Jakeluinfratukiasetuksen muutokset edellyttävät muutoksia maksuasetukseen. Maksuasetukseen lisättäisiin kaksi uutta maksullista julkisoikeudellista suoritetta, (jatkoaikapäätös ja siirtopäätös) sekä päivitetäisiin yhden Energiaviraston suoritteen määritelmää ja hintaa (tukipäätös tarjouskilpailussa), jotta se vastaisi täsmällisemmin sen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Samassa yhteydessä maksuasetukseen tehtäisiin vähäisiä ja teknisluonteisia muutoksia ja poistettaisiin suoritteita, joita Energiavirasto ei enää tuota.

Ehdotetulla asetuksella muutettaisiin maksuasetuksen 2 §:n 23 kohta ja 4 §:n 14 kohta sekä lisättäisiin 2 §:ään uusi 23 a ja 23 b kohta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinut Energiavirastolta saamiensa tietojen pohjalta kaikki maksuasetuksen mukaiset suoritteiden hinnat siten, että ne vastaavat niiden tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää valtion maksuperustelain (150/1992, myöhemmin myös maksuperustelaki) mukaisesti. Ehdotettuun asetukseen sisältyvät suoritteet annetaan hakemuksesta ja ne liittyvät vastaanottajien taloudelliseen toimintaan, jolloin niiden tulee maksuperustelain 4 §:n mukaan olla maksullisia suoritteita.

Maksuasetuksessa esitettävät suoritteet ovat luonteeltaan maksuperustelain 3 §:n mukaisia julkisoikeudellisia suoritteita, sillä niiden kysyntä pohjautuu lakiin ja Energiavirastolla on yksinomainen oikeus niiden tuottamiseen. Maksuperustelain 6 §:n mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Maksuperustelain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 176/1991 vp) mukaisesti poikkeaminen omakustannusarvosta on mahdollista, jos suoritetta koskevassa erityislaissa säädetään muunlaisesta arviointiperusteesta. Maksuperustelain 6 §:n 2 momentin mukaisesti viranomaisen samanlaatuisista suoritteista voidaan määrätä samansuuruinen maksu silloinkin, kun suoritteen tuottamisesta aiheutuva kustannukset poikkeavat toisistaan, jolloin on huomiotava suoritteiden keskimääräinen kokonaiskustannus. Omakustannusarvosta on mahdollista myös poiketa maksuperustelain 6 §:n 3 momentista tarkemmin ilmenevin perustein.

Ehdotetun asetuksen mukaiset hinnat perustuvat viraston laskennalliseen henkilötöytäntöhintaan, johon on laskettu mukaan keskimääräiset palkkakustannukset sivu- ja yleiskustannuksineen, ja joka kerrotaan arviolla suoritteen vaatimasta työmäärästä. Suoritekohtaisiin hintoihin on sisällytetty myös ennakoidun päätösmäärän mukainen osuus niiden tuottamiseen liittyvistä kiinteistä kuluista. Tällä pyritään mahdollisimman tarkkaan kustannusvastaavuuteen. Arviot uusien tehtävien mukaisten suoritetyyppien sekä päivitetyn suoritteen hinnoista on pyritty saamaan oikeansuuruisiksi myös vertaamalla niitä jo olemassa oleviin suoritteisiin ja niiden kustannusvastaavuuteen, mikäli soveltuvia vertailukohteita on ollut.

Suoritteiden kustannuslaskelmat ovat tämän muistion liitteenä.

Pääasialliset vaikutukset

Suoritteiden hinnoittelu ei sellaisenaan lisää yritysten hallinnollista taakkaa, koska suoritteet perustuvat voimassa olevaan muuhun sääntelyyn. Maksuasetuksen muutoksella näille suoritteille säädettäisiin vain hinta. Yritysten kustannusten arvioidaan kohoavan hyvin maltillisesti, sillä kyse on liiketoiminnan laajuuteen nähden vähäisistä ja pääosin kertaluonteisista maksuista. Esityksessä säädetään jakeluinfratukiasetuksen muutoksista johtuen kaksi uutta maksullista julkisoikeudellista suoritetta ja päivitetään olemassa olevan suoritteen hinta ja määritelmä.

Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön ja Energiaviraston yhteistyönä.

Asetusehdotusta ei ole tarpeen käsitellä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa.

Voimaantulo

Jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksen muutokset ovat tulleet voimaan 3.9.2024 ja näin ollen tarvittavat muutokset maksuasetukseen ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Esitys

Esitetään, että työ- ja elinkeinoministeriö antaa asetuksen Energiaviraston maksullisista suoritteista vuosina 2023-2025 annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen (1217/2022) muuttamisesta.

Lausuntopalaute

(Täydentyy lausuntokierroksen jälkeen)

Säännös- ja päätöstyypikohtaiset perustelut

1 Valtioneuvoston asetus sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 (178/2022)

1.1 Tukipäätös tarjouskilpailussa

Tausta ja ehdotetut muutokset

Maksuasetuksen 2 §:n 23 kohdassa säädetty hyväksyvä tukipäätös sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 annetun valtioneuvoston asetuksen (178/2022) mukaisessa tuen myöntämistä koskevassa tarjouskilpailussa ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätöksen otsikko muutetaan kyseisen asetuksen voimassa olevan nimikkeen mukaiseen muotoon tukipäätös sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 annetun valtioneuvoston asetuksen (178/2022) mukaisessa tuen myöntämistä koskevassa tarjouskilpailussa.

Samalla maksuasetuksen 4 §:n 14 kohta muutettaisiin otsikkotasoiseksi siten, että sen alle keskitettäisiin 14 a - 14 c alakohtina sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuuritukea koskevat asiat. Voimassa olevan maksuasetuksen 4 §:n 14 kohdassa säädetty hyväksyvä tukipäätös sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituen myöntämistä koskevassa tarjouskilpailussa 800 euroa siirrettäisiin uudeksi 14 a alakohdaksi ja muutettaisiin samalla jakeluinfratukiasetuksen voimassa olevan nimikkeen mukaiseen muotoon tukipäätös sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisessa tuen myöntämistä koskevassa tarjouskilpailussa. Maksutasoksi säädettäisiin 1900 euroa.

Näillä muutoksilla näin ollen ehdotetaan säädettäväksi yhdensuuruinen maksu tukipäätökselle infrastruktuurituen myöntämistä koskevassa tarjouskilpailussa riippumatta siitä, onko tukipäätös hyväksyvä vai hylkäävä.

Jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksella muutettiin jakeluinfratukiasetuksen 7 §:ää, jossa määritellään tuen myöntämisen edellytykset. Pykälä uudistettiin kokonaisuudessaan. Jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksen myötä tuen painopiste siirtyi henkilöautoista raskaan liikenteen tukemiseen, ja näin ollen tuen myöntämisen edellytykset on muutettu vastaamaan AFIR-asetuksen pakollisia kansallisia tavoitteita, jotka koskevat muun muassa raskaille sähkökäyttöisille hyötyajoneuvoille tarkoitetun latausinfrastruktuurin sekä tieliikenneajoneuvojen vetytankkausinfrastruktuurin määrää ja kattavuutta. Lisäksi AFIR-asetuksen tavoitteena on varmistaa liittävän tiheän ja laajan vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfratuktuurin saatavuus ja käytettävyys kaikkialla EU:ssa. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksiä on muutettu vastaamaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksia.

Lisäksi jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksella muutettiin jakeluinfratukiasetuksen 9 §:ää, jossa määrätään tarjouskilpailun järjestämisestä. Tarjouskilpailun ryhmät uudistettiin seuraavasti; ryhmä 1: ydintieverkolle sijoittuvien raskaiden hyötyajoneuvojen latauskenttien investointihankkeita koskevat tarjoukset; ryhmä 2: ydintieverkon ulkopuoliselle kattavalle tieverkolle sijoittuvien raskaiden hyötyajoneuvojen latauskenttien investointihankkeita koskevat tarjoukset; ryhmä 3: nesteytetyn biokaasun ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien kaasumaisten polttoaineiden tankkausasemien investointihankkeita koskevat tarjoukset; ryhmä 4: pelkkää uusiutuvaa vetyä jakelevien raskaiden hyötyajoneuvojen tankkausasemien investointihankkeita koskevat tarjoukset.

Jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksella muutettiin myös jakeluinfratukiasetuksen 11 §:ää. Kilpailutuksen tarjouksissa asian arvioimiseksi ja ratkaisemiseksi vaadittavia tietoja oli tarpeen päivittää, jotta Energiavirasto voi arvioida tarjouksia muutetun asetuksen mukaisesti. Näitä tietoja on esimerkiksi latauskentän tai tankkausaseman sijainnin koordinaatit, joiden avulla Energiavirasto voi arvioida välimatkaa muihin latauskenttiin ja vedyn tankkausasemiin.

Jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksen johdosta jakeluinfratukiasetuksen 12 §:n kilpailutuksen tarjousten vertailumallia muutettiin siten, että kustakin hanketyypistä tuetaan vain kustannustehokkaimmat hankkeet, jotka sijaitsevat tiettyjen maksimimatkojen välein. Uudistetun 1 momentin mukaan tarjouskilpailussa saatujen tarjousten vertailu muihin samassa ryhmässä saatuihin tarjouksiin perustuu tarjouksille laskettuun vertailulukuun. 2 momentin mukaan vertailuluku on tarjouksen mukainen tukitarve euroina. Kuitenkin jos hankkeeseen sisältyvä latauskenttä sijoittuisi korkeintaan kolmen kilometrin päähän vähintään kolmen kattavaan tieverkkoon kuuluvan maantien poistumisliittymästä, vertailuluku saataisiin kertomalla tarjouksen mukainen tukitarve euroina luvulla 0,7. 3 momentin mukaan, jos kahden tai useamman hankkeen vertailuluku olisi sama ja olisi tarpeen määrittää niistä pienin vertailuluku, ratkaistaisiin pienin vertailuluku arvalla.

Tuen myöntämistä koskevassa tarjouskilpailussa annetun tukipäätöksen maksun perusteet

Tukipäätöksen maksutason asettamisella 1900 euroon tavoitellaan mahdollisimman oikeaa kustannusvastaavuutta. Energiaviraston mukaan tarjouskilpailussa aikaisemmin annettujen hyväksytyjen tukipäätösten osalta alun perin arvioitu työtuntimäärä suoritetta kohden on osoittautunut liian matalaksi ja maksut ovat näin ollen olleet työmäärään nähden alijäämäisiä viimeisen vuoden aikana tarkasteltuna. Lisäksi Energiaviraston mukaan infratukijärjestelmän toiminta-aikana hankekohtaiset tukisummat ovat kasvaneet hankkeiden muuttuessa monimutkaisemmiksi ja kalliimmiksi. Samalla tarjousten määrä on laskenut sadoista kymmeniin, jolloin tarjouskilpailun valmistelusta ja ratkaisusta aiheutuvat kiinteät kustannukset jakautuvat yhä pienemmälle määrälle hankkeita, mikä toimii merkittävänä yksittäisen tukipäätöksen maksua nostavana tekijänä. Samanlainen kehityssuunta jatkuu nyt myös päivitetyn infratukiasetuksen myötä.

Jakeluinfratukiasetuksen päivitettyjen 12 §:n tarjousten vertailuperusteiden myötä suoraan vertailuluvun perusteella annettavien hylkäävien päätösten osuuden arvioidaan

oleellisesti vähenevän tarjousten kokonaismäärän vähentyessä. Aiemmillä kilpailutuskiirroksilla tarjouksia on annettu enemmän suhteessa jaettavaan määrärahaan, jolloin myös hylkääviä tukipäätöksiä on ollut useita kymmeniä, joista valtaosaa ei ole ollut tarpeen käsitellä vertailuluvun laskemisen jälkeen ollenkaan. Tämän lisäksi tarjousten arviointiperusteet muuttuvat muun muassa hankkeiden etäisyyksien arvioinnin osalta siten, ettei aikaisemmin käytössä olleen listapäätöksen tekeminen ole enää tarkoituksenmukaisin tapa tehdä hylkäävät tukipäätökset. Listapäätöksellä on voitu antaa hylkäävä tukipäätös usealle tarjoajalle, jolloin työmäärä on ollut tarjousta kohden huomattavasti hyväksyvää tukipäätöstä pienempi. Tarjouksia ei ole enää mahdollista hylätä pelkästään vertailuluvun perusteella, vaan maantieteellisen sijainnin tarkastelu vaatii tarjousten laajempaa tarkastelua vertailuluvusta huolimatta, ja näiden muutosten arvioidaan tuovan hylättyyn tukipäätökseen käytetyn työmäärän hyväksytyä tukipäätöstä vastaavalle tasolle. Energiaviraston arvion mukaan jakeluinfratukimuutosten toimeenpanosta ja päivitetyn sääntelyn mukaisten kilpailutusten järjestämisestä aiheutuvat kiinteät kustannukset tulevat muodostamaan merkittävimmän osan suoritteen kokonaiskustannuksista riippumatta siitä, mikä on tukipäätöksen lopputulos. Viraston tekemä työ tietojärjestelmän kehittämiseksi sekä lomakkeiden ja ohjeiden päivittämiseksi on laskettu kiinteänä kustannuksena, joka kohdistuu tasaisesti kaikille tarjouskilpailussa tehtäville tukipäätöksille. Ostopalveluista aiheutuvat kiinteät kustannukset on otettu laske-
missa huomioon erilliskustannuksina.

Näillä perusteilla ehdotetaan säädettäväksi yhden suuruinen hinta hyväksyvälle ja hylkäävälle tukipäätökselle kustannusvastaavuuden saavuttamiseksi ja samalla maksutasa-
soa korotettavaksi.

Tarjouskilpailuista aiheutuva työmäärä muodostuu edellä mainittujen kokonaisuuksien lisäksi muutetun jakeluinfratukiasetuksen 7 §:n mukaisesti tarjousten ja tuen myöntämisen edellytysten arvioinnista, muutetun 9 §:n myötä kilpailutusten järjestämisestä uuden sääntelyn mukaisesti, kilpailuun osallistujien ohjeistusten sekä tarjouslomakkeiden laadinnasta ja päivittämisestä, tarjousten jättämiseksi tarkoitetun sähköisen järjestelmän päivittämisestä ja ylläpidosta, muutetun 11 §:n mukaisten tarjoustietojen tarkistamisesta, tarjoustietojen salassa pidon hyväksyttävyyden sekä muiden hallinnon yleislaeista johtuvien velvoitteiden täyttymisen varmentamisesta, kuten selvitys- ja täydennyspyyntöjen laadinnasta ja käsittelystä, tarjouskilpailun tasapuolisen ja syrjimättömän järjestämisen varmentamisesta sekä tukipäätösten laadinnasta. Asetusmuutos vaatii lisäksi muutoksia Energiaviraston tietojärjestelmään sekä yleisiin ohjeisiin ja lomakkeisiin, joiden kautta muun muassa tarjousten jättäminen ja arviointi tapahtuvat, ja nämä muutoksista aiheutuvat kustannukset koskevat kaikkia tarjouksia.

Tukipäätöksen osalta on huomioitava, että vaikka tukipäätös ei sinällään ole uuden tyyppinen päätös, jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksen myötä se perustuu päivitettyyn sääntelyyn. Energiavirastolla on vahva kokemus uuden lainsäädännön toimeenpanosta, ja uudenlaisen hakemustyyppin käsittely on poikkeuksetta työlästä. Jakeluinfratukiasetuksen päivitetyn sääntelyn ollessa uutta toiminnanharjoittajille kuin viranomaisellekin, ei päivitettyä sääntelyä koskevaa soveltamiskäytäntöä ole vielä olemassa. Päivitettyyn sääntelyyn perustuvat tarjoukset ovat ajoittain teknisten yksityiskohtien osalta

puutteellisia ja vaativat tällöin täydennyskierroksia. Edes hyvin huolellisella ja ennakkoivalla ohjeistuksella ei voida aina välttyä siltä, että hakemuskäsittelyn yhteydessä ratkaistavaksi tulee teknisten yksityiskohtien osalta sellaisia asioita, joista ei ole vielä soveltamiskäytäntöä, ja jotka on linjattava harkiten toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi.

Lisäksi tukipäätöksen osalta on tarpeen huomioida, että kyseessä on Energiaviraston arvio kustannusvastaavuudesta. Tukipäätösten työmäärä voi vaihdella tapauskohtaisesti, ja lisäksi on otettava huomioon, että maksutasot on arvioitu mahdollisimman realistisesti vastaamaan niistä aiheutuvia kustannuksia. On hyvin mahdollista, että tämä arvio osoittautuu liian alhaiseksi, kuten aikaisemmin mainitun jakeluinfratukiasetuksen hyväksytyn tukipäätöksen osalta.

Hylkäävän tukipäätöksen asettamisesta maksulliseksi todetaan, että kyse on hakemuksesta annettavista päätöksistä, joiden tulee valtion maksuperustelain 4 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan olla maksullisia suoritteita, jollei maksuttomuudelle ole perusteltua syytä. Lisäksi suoritteet liittyvät vastaanottajien taloudelliseen toimintaan, joiden on maksuperustelain 4 §:n 2 momentin mukaisesti erityisesti oltava maksullisia. Jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksen perustelumuihistiossa¹ ei ole otettu kantaa suoritteiden maksuttomuuteen tai omakustannusarvosta poikkeamiselle. Omakustannusarvosta poikkeamiselle ei ole olemassa myöskään maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaisia perusteita. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että maksuasetuksessa säädetään maksu kyseisille suoritteille. Kyseessä olisi uusi maksu.

Energiaviraston arvion mukaan tarjouskilpailussa annetun tukipäätöksen käsittelyyn ja päätökseen antamiseen käytettävä työmäärä olisi noin 21,42 tunnin suuruinen. Näin ollen työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että maksuasetuksen tarjouskilpailussa hyväksytyn tukipäätöksen hintaa nostetaan 1900 euroon.

Sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituki	Euroa
Tukipäätös tarjouskilpailussa	1 900

1.2 Päätös jatkoajasta hankkeen toteuttamiselle

Tausta ja ehdotetut muutokset

Maksuasetuksen 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 a kohta päätös jatkoajasta sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 annetun valtioneuvoston asetuksen (178/2022) mukaisen

¹ Työ- ja elinkeinoministeriön muistio 29.8.2024 valtioneuvoston asetuksesta sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

tankkausaseman tai latauskentän käyttöönottoa ja tuen maksamista koskevan hakemuksen toimittamista varten.

Samalla maksuasetuksen 4 §:n 14 kohdan muutoksessa ehdotetaan uudeksi 14 b alakohtaksi päätös jatkoajasta sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 annetun valtioneuvoston asetuksen (178/2022) mukaisen tankkausaseman tai latauskentän käyttöönottoa ja tuen maksamista koskevan hakemuksen toimittamista varten 900 euroa.

Jatkoaikaa ei ole ollut mahdollista myöntää alkuperäisen 178/2022 jakeluinfratukiasetuksen nojalla. Jatkoajan myöntäminen on ollut mahdollista aikaisemman jakeluinfratukiasetuksen eli valtioneuvoston asetuksen sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2018–2021 (498/2018) aikana. Tämän 498/2018 jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksella² mahdollistettiin jatkoajan hakeminen poikkeuksellisen ja ennakoimattomien olosuhteiden tai muun vastaavan ylivoimaiseksi esteeksi katsottavan syystä. Jatkoikamahdollisuuden tarkoituksena oli ottaa huomioon koronapandemian aiheuttamien maailmanlaajuisen toimitusketjujen ynnä muiden häiriöiden aiheuttamat viivästykset hankkeiden toteuttamisessa. Tällöin jatkoaikapäätöksistä ei ollut säädetty erillistä maksua. Käytännössä jatkoaikapäätösten laatiminen työllisesti Energiavirastoa ja aiheutti kustannuksia.

Nyt muutetun jakeluinfratukiasetuksen 15 §:n 1 momentin mukaan tuen saajan tulee toimittaa hakemus tuen maksamista varten liitteineen Energiavirastolle kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hankkeen mukaisen latauskentän tai tankkausaseman tulee tuki päätöksen mukaan olla otettu käyttöön. Energiavirasto voi hakemuksesta myöntää jatkoaikaa tankkausaseman tai latauskentän käyttöönottoa ja tuen maksamista koskevan hakemuksen toimittamista varten, jos jatkoikahakemus toimitetaan ennen edellä mainitun määräajan päättymistä ja hakemuksen perusteena on, että hankkeen päälaitteen tai sähköliittymän toimitus on viivästynyt.

Jatkoajasta hankkeen toteuttamiselle annettavan päätöksen maksu ja maksun perusteet

Energiaviraston mukaan jatkoaikapäätösten laatiminen tulee työllistämään virastoa jakeluinfratukiasetuksen muutoksen myötä. Kustannuksia tulee aiheuttamaan Energiaviraston arvion mukaan kunkin hakemuksen tapauskohtainen arviointi jatkoajan myöntämisen perusteiden täyttymisen varmistamiseksi sekä jatkoajan pituuden arviointi, sekä mahdolliset muutokset maksatushakemusten toimittamisen ja käsittelyn ennakoituun aikatauluun kunkin tarjouskilpailukierroksen osalta. Jatkoaikapäätösten laadintaan liittyvät muun ohessa myös seuraavat työtehtävät kuten täydennys, esittely, arkistointi ja tiedoksiantomenettely. Asetusmuutos vaatii lisäksi muutoksia Energiaviraston tietojärjestelmään sekä ohjeisiin ja lomakkeisiin, joiden kautta muun muassa hakemusten jättäminen ja arviointi tapahtuvat. Energiaviraston arvio jatkoaikapäätösten työllistävyydestä pohjaa kokemukseen aikaisemmin annetuista jatkoaikapäätöksistä.

² Valtioneuvoston asetus sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2018–2021 annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (587/2020)

Maksun osalta on lisäksi huomioitava, että vaikka jatkoaikapäätöksiä on tehty aikaisemman jakeluinfratukiasetuksen nojalla ja Energiavirastolla on siltä osin kokemusta jatkoaikapäätösten antamisesta, nyt uudistetun jakeluinfratukiasetuksen myötä jatkoaikapäätös perustuu päivitettyyn sääntelyyn. Energiavirastolla on vahva kokemus uuden lainsäädännön toimeenpanosta ja uuden hakemustyyppin käsittely on poikkeuksetta työlästä. Sääntelyn ollessa uutta toiminnanharjoittajille kuin viranomaisellekin, olemassa oleva soveltamiskäytäntö ei suoraan sovellu. Uuteen sääntelyyn perustuvat hakemukset ovat usein teknisten yksityiskohtien osalta puutteellisia ja vaativat useita täydennyskierroksia. Edes hyvin huolellisella ja ennakoivalla ohjeistuksella ei voida aina välttyä siltä, että hakemuskäsittelyn yhteydessä ratkaistavaksi tulee teknisten yksityiskohtien osalta sellaisia asioita, joista ei ole vielä soveltamiskäytäntöä, ja jotka on linjattava harkiten toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi.

Kyse on hakemuksesta annettavista päätöksistä, joiden tulee valtion maksuperustelain 4 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan olla maksullisia suoritteita, jollei maksuttomuudelle ole perusteltua syytä. Lisäksi suoritteet liittyvät vastaanottajien taloudelliseen toimintaan, joiden on maksuperustelain 4 §:n 2 momentin mukaisesti erityisesti oltava maksullisia. Jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksen perustelumuiotiossa³ ei ole otettu kantaa suoritteiden maksuttomuuteen tai omakustannusarvosta poikkeamiselle. Omakustannusarvosta poikkeamiselle ei ole olemassa myöskään maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaisia perusteita. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että maksuasetuksessa säädetään maksu kyseisille suoritteille. Kyseessä olisi uusi maksu.

Energiaviraston arvion mukaan jatkoajasta hankkeen toteuttamiselle annettavan päätöksen käsittelyyn ja päätökseen antamiseen käytettävä työmäärä olisi noin 11,25 tunnin suuruinen. Näin ollen työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että jatkoajasta hankkeen toteuttamiselle annettavan päätöksen maksu asetetaan 900 euroon.

Sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituki	Euroa
Päätös jatkoajasta tankkausaseman tai lataus kentän käyttöönottoa ja tuen maksamista koskevan hakemuksen toimittamista varten	900

1.3 Päätös poikkeuksesta omaisuuden käyttö- ja luovutusrajoituksiin (siirtöpäätös)

Tausta

Maksuasetuksen 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 b kohta päätös sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta

³ Työ- ja elinkeinoministeriön muistio 29.8.2024 valtioneuvoston asetuksesta sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022-2025 annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

vuosina 2022–2025 annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesta poikkeuksesta omaisuuden käyttö- ja luovutusrajoituksiin.

Maksuasetukseen 4 §:n 14 kohdan muutoksessa ehdotetaan uudeksi 14 c alakohdaksi päätös sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesta poikkeuksesta omaisuuden käyttö- ja luovutusrajoituksiin 700 euroa.

Jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksella ei muutettu jakeluinfratukiasetuksen 17 §:n mukaista omaisuuden käyttö- ja luovutusrajoituksia koskevaa sääntelyä. Jakeluinfratukiasetuksen 17 §:n mukaan tuen kohteena ollutta omaisuutta tulee käyttää tukipäätöksessä määrättyyn tarkoitukseen viiden vuoden ajan eikä omaisuutta saa mainittuna aikana luovuttaa toisen omistukseen tai hallintaan. Tuen saaja saa kuitenkin edellä tarkoitettuna määrääjän kuluessa korvata tuen kohteena olleen omaisuuden käytettävyydeltään ja teholtaan vähintään vastaavalla omaisuudella. Lisäksi omistusoikeuden saa siirtää määrääjäksi rahoitusyhtiölle tai sitä vastaavalle, jos omaisuuden käyttö- ja hallintaoikeus säilyvät tuen saajalla. Erityisestä syystä Energiavirasto voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentissa säädetyistä käyttö- ja luovutusrajoituksista.

Jakeluinfratukiasetuksen perustelumuioston⁴ mukaan erityiseksi syyksi voitaisiin katsoa esimerkiksi liiketoimintakauppa tai tuen saajan sulautuminen toiseen yritykseen. Poikkeuksen myöntämistä tulee harkita tapauskohtaisesti. Energiaviraston tulee pystyä arvioimaan hakemuksen perusteella siirron saajan tukikelpoisuus sekä se, onko tällä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset jatkaa tuetun kohteen toimintaa tukipäätöksen mukaisesti.

Hankkeen siirrosta annettavan päätöksen maksu ja maksun perusteet

Siirtopäätöksiä koskevaa sääntelyä ei ole jakeluinfratukiasetuksen muutosasetuksella päivitetty, eikä siirtopäätöksistä ei ole aiemmillä maksuasetuskautilla säädetty perittäväksi maksua. Energiaviraston mukaan siirtoja haetaan kuitenkin säännönmukaisesti useita⁵ kappaleita kilpailutuskierrosta kohden, ja kustannusvastaavuuden saavuttamiseksi siirtopäätökselle ehdotetaan säädettäväksi maksu. Lisäksi siirrettävät hankkeet ovat nykyisin suurempia ja kalliimpia, ja tämän kehityssuunnan arvioidaan jatkuvan nyt jakeluinfratukiasetuksen muutosten myötä, jolloin siirtojen arviointi on tehtävä erityisen huolellisesti.

Energiaviraston mukaan siirtohakemuksien käsittely aiheuttaa kustannuksia, sillä jokainen siirtohakemus arvioidaan ja käsitellään tapauskohtaisesti. Arviointi ja käsittely pitää sisällään muun muassa erityisen syyn täyttymisen arvioinnin, tuen saajan ja siirron saajan välisten omistusten arvioinnin, sen tarkastelun onko tuen kohteena oleva omaisuus tosiasiaassa luovutettu siirron saajalle, uusien yhteyshenkilöiden päivytyksen, sen selvittämisen, että hanke voidaan yhä toteuttaa tukipäätöksen mukaisesti sekä siirron

⁴ Työ- ja elinkeinoministeriön muistio 17.3.2022 valtioneuvoston asetuksesta sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022-2025

⁵ Energiaviraston mukaan vuonna 2022 alkaneella asetuskaudella siirtopäätöksiä on toistaiseksi tehty 2 ja asetuskaudella 2018-2021 siirtopäätöksiä tehtiin 12.

saajan taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten arvioinnin. Yhdellä siirtopäätöksellä on saatettu siirtää useita saman tuen saajan hankkeita ja tällöin kullekin hankkeelle pitää muokata uusi tuen saaja tietojärjestelmässä, mikä osaltaan aiheuttaa lisätyötä. Siirtopäätösten laadintaan liittyvät myös muun ohessa myös seuraavat työtehtävät kuten täydennys, esittely, arkistointi ja tiedoksiantomenettely.

Siirtopäätökselle esitetään yhtä hintaa siirrettävien hankkeiden lukumäärästä riippumatta, sillä siirron edellytysten arviointi liittyy suurimmilta osin siirron edellytyksenä olevan jakeluinfratukiasetuksen 17 §:n mukaisen erityisen syyn, tuen saajan sekä siirron saajan välisten asiakirjojen, yhtiöiden tietojen sekä siirron saajan taloudellisen tilan selvittämiseen. Arviointi ei kohdistu niinkään yksittäisiin hankkeisiin, jolloin saman tuen saajan useamman hankkeen siirtäminen samalle siirron saajalle yhdellä päätöksellä ei juurikaan lisää hakemuksen käsittelyyn liittyvää työmäärää, tietojärjestelmän päivittämistä lukuun ottamatta.

Kyse on hakemuksesta annettavista päätöksistä, joiden tulee valtion maksuperustelain 4 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan olla maksullisia suoritteita, jollei maksuttomuudelle ole perusteltua syytä. Lisäksi suoritteet liittyvät vastaanottajien taloudelliseen toimintaan, joiden on maksuperustelain 4 §:n 2 momentin mukaisesti erityisesti oltava maksullisia. Jakeluinfratukiasetuksen perustelumuiotiossa ei ole otettu kantaa suoritteiden maksuttomuuteen tai omakustannusarvosta poikkeamiselle. Omakustannusarvosta poikkeamiselle ei ole olemassa myöskään maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaisia perusteita. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että maksuasetuksessa säädetään maksu kyseisille suoritteille. Kyseessä olisi uusi maksu.

Energiaviraston arvion mukaan hankkeen siirrosta annettavan päätöksen käsittelyyn ja päätökseen antamiseen käytettävä työmäärä olisi noin 9.25 tunnin suuruinen. Näin ollen työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että hankkeen siirrosta annettavan päätöksen maksu asetetaan 700 euroon.

Sähköisen liikenteen, uusiutuvan kaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituki	Euroa
Päätös poikkeuksesta omaisuuden käyttö- ja luovutusrajoituksiin (siirtopäätös)	700

1.4 Poistettavat suoritteet

Maksuasetuksen 2 § 23 ja 4 § 14 kohtien viittaukset hyväksyvään tukipäätökseen sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituen myöntämistä koskevassa tarjouskilpailussa poistetaan tarpeettomana. Lainkohdat viittaavat jakeluinfratukiasetukseen 178/2022 sen alkuperäisessä sisällössään. Energiaviraston mukaan 178/2022 jakeluinfratukiasetuksen alkuperäisen sisällön mukaisia tukipäätöksiä ei enää tehdä.

Liite 1: Laskelma suoritteiden omakustannusvastaavuuksista

Tukipäätös tarjouskilpailussa

Suoritteiden perusteena oleviksi henkilötyötunneiksi on virasto arvioinut 21,42 tuntia. Kun käytetään henkilötyötunnin kokonaistuntihintana 78,68 euroa/tunti ja lisätään siihen muut suoritteesta aiheutuvat erilliskustannukset 175 euroa per suorite, saadaan yhden suoritteiden kustannukseksi tarkasti ottaen 1860,33 euroa.

Tuotot (1 900 euroa/kpl)	1 900 €
Kustannukset (21,42 h/kpl x 78,68 euroa/h + 175 euroa) = 1860,33 euroa/kpl)	1860,33 €
Kustannusvastaavuus	102,1 %

Päätös jatkoajasta tankkausaseman tai latauskentän käyttöönottoa ja tuen maksamista koskevan hakemuksen toimittamista varten

Suoritteiden perusteena oleviksi henkilötyötunneiksi on virasto arvioinut 11,25 tuntia. Kun käytetään henkilötyötunnin kokonaistuntihintana 78,68 euroa/tunti, saadaan yhden suoritteiden kustannukseksi tarkasti ottaen 885,15 euroa.

Tuotot (900 euroa/kpl)	900 €
Kustannukset (11,25 h/kpl x 78,68 euroa/h) = 885,15 euroa/kpl)	885,15 €
Kustannusvastaavuus	101,68 %

Päätös poikkeuksesta omaisuuden käyttö- ja luovutusrajoituksiin (siirtopäätös)

Suoritteiden perusteena oleviksi henkilötyötunneiksi on virasto arvioinut 9,25 tuntia. Kun käytetään henkilötyötunnin kokonaistuntihintana 78,68 euroa/tunti, saadaan yhden suoritteiden kustannukseksi tarkasti ottaen 727,79 euroa.

Tuotot (700 euroa/kpl)	700 €
Kustannukset (9,25 h/kpl x 78,68 euroa/h) = 727,79 euroa/kpl)	727,79 €
Kustannusvastaavuus	96,18 %